

Mythologia, Francfort, 1581 - VI, 16 : De Ixione

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[73\] : De Ixione](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VI

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - VI, 16 : De Ixione](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VI

[Mythologie, Paris, 1627 - VI, 17 : D'Ixion](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VI

[Mythologie, Lyon, 1612 - VI, 16 : D'Ixion](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Francfort, 1581 - VI, 16 : De Ixione, 1581

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 13/02/2026 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/5991>

Copier

Présentation du document

Publication Francfort, André Wechel, 1581

Exemplaire Regensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 624-628

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses[Ixion](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

festū omnibus esse arbitror, quoniam dictum fuit ad superbo-
rum & nimis elatorum animorum deprimendam temeritatē
multas fabulas fuisse inuentas, quibus etiā consolandis illis, qui
molestiarū & calamitarum cumulis obtruntur, vti licet. nam
vt Deus in temerarios animaduertit, ita viros bonos aliqua ca-
lamitate oppressos adiuuat, quod & ipsum per fabulas antiqui
nobis tradiderunt. Cretheis enim Hippolyti filia Acasti vxor
cū capta fuisset Pelei desiderio, neque tamen Peleo vt secum
cōgrederetur persuadere posset, illū apud Acastum, quia suam
pudicitiam tentasset, accusauit. Hunc Acastus secum habens
ad verticem Pelei montis adduxit, atque vinctum feris lanian-
dum reliquit, vt scripsit Diognetus in rebus Smyrnæis. Verū
eius innocentie misertus Iupiter ensem illi per Vulcanum mi-
sit, quo se à feris tueretur. deinde cū in urbem venisset paucis
comitantibus, Acastum debellauit, & imperio ipse potitus est.
Vt igitur non est viri sapientis aduersus diuinam Dei volunta-
tem ob præsentem felicitatem & opulentiam insurgere, sic in
rebus aduersis non est cedendum viribus tempestatis, sed in v-
trisque certa animi moderatione vti conuenit. nunc de Ixione
dicamus.

De Ixione.

CAP. XVI.

ENIMVERO multo his sceleratior fuit Ixion Phlegyæ fi-
lius, vt sensit Euripides, vt Æschylus, Antionis: vt Pherecy-
des, Pisiones & Æthonis; vt verò alij, Martis & Pisidices. Hic e-
nim Diam filiam Einei, vel (vt alij maluerūt) Deionei, vxorem
duxit: cū pollicitus esset se multa munera socero mox esse
daturum. nam mos erat antiquorum patribus sponсарum mu-
nera offerre: quod in his significauit Homerus,

πῶς ἰστέον βῆς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὀπίσῃ
αἶγας ὅμῳ καὶ ὄϊς.

*Dat centum prius ille boues, mille inde capellas
Et pecudes promisit.*

Deioneus igitur cū munera ob acceptam vxorem ab Ixione
flagitaret, acriusque instaret, coactus Ixion inuitauit socerum
tanquam ad conuiuium, & ad illa accipienda, quod se equitate
mitigatum simularet. hunc Ixion in foueam carbonariam,
quam tenuissimis tabulatis superiūs, igne interiūs occultato,
instrauerat, detrusit. Cū illum ob eam causam furor inua-
lisset,

fisset, neque vllum vel Deorum vel hominum reperiret, à quo expiaretur, quia primus is ausus esset in affinitate coniunctum manus inferre, Iupiter non solum eius misericordia captus illum expiasse dicitur, quod eum magnopere poenitisset, sed etiam in cœlum acceptum liberaliter tractasse, & à secretis constituisse. Hic igitur pro tanta Iouis in se liberalitate ac munificentia, Iunoni stuprum ferre conatus est. quod cum illa Ioui significasset, non facile credidit Iupiter, quippe cui Bellerophonis & Hippolyti casus essent cogniti; sed rem palam oculis intueri voluit. dicitur igitur nubem in Iunonis formam coegisse, quam Ixioni obiecit, cum qua congressus Centauros suscepit. ob id facinus cum gloriaretur Ixion, passimque eblateraret, ac eam, quam aduersus Iouem commiserat, turpitudinem tacere non posset, fuit è cœlo ad inferos ob suam loquacitatem deiectus. hic rotæ ferreæ fuit alligatus, circa quam angues complures conuoluebantur, perpetuoque rotæ circumvolutæ motu agitabatur, ut nunquam posset quiescere: quod significauit Virg. lib. 3. Georg. in his:

Inuidia infelix furias, amnemque fœnerum

Cocyti metuet, tortosque Ixionis angues,

Immanemque rotam. Et Tib. lib. 1.

Illic Iunonem tentare Ixionis ausi

Verfantur celerinoxia membræ rota.

Memoriæ prodidit Strabo libro 9. Phlegyam non patrem, sed fratrem fuisse Ixionis, cuius filius fuit Pirithous, & Cliron, & alij.

¶ Hæc summam ea sunt quæ de Ixione scripta apud antiquos inueniuntur: nunc quæ explicatio his attribuitur, vestigemus. Zetes grauissimè Pindarum ac Palæphatum philosophum exagitat, tanquam vel sibi domesticam suppellectilem furati sint, vel Deorum immortalium templa spoliarent. Pindarum quidem, quia dixerit, quod ubi Ixion cum nube ab Ioue summissa concubisset, filium progeniit sine Gratiis Hyperphialum, qui rem habuit cum equabus Magnesiis in Pethio monte, ex quibus natum est genus partim matribus, partim patri simile. At Palæphatum, quoniam Centauros dixit appellatos filios Ixionis, quia cum tauri agrestes in Thessaliam venientes fruges deuastarent: tum iuvenes fortes equos ascendentes in tauros impetum fecerunt, ac stimulis pupugerunt: cum verò eos agrestes procul fuissent conspicati, existimauerunt

R

superna parte homines, inferiore equos esse, quia nemo equum ante id tempus conscenderat, & quia tauros illos pungentes vidissent, Centauros appellasse: quæ quo pacto tantum abhorreant ab antiqua simplicitate, & credulitate hominum, non video. At quàm absurdam ipse postea attulit expositionem Dioboni. Dicit enim Nubem servam fuisse vocatam apud Pharaonem, quam Ixion pupugerit, & ex ea natum sit Cætaurorum genus, qui à pungenda Aura seu Nube ita sint dicti. Quis unquam per Deos immortales pungere in rebus Venereis usurpavit? neque illud sanè satisfacit, quod nritur in Græcorum fabulis modò Ægyptiorum, modò Chaldæorum exemplis illas comprobare: cum multo magis etiam moribus & sacrorum ritibus hæc loca distarent inter se, & consuetudine orationis, quàm vel vestium forma, vel regionum intervallo. Quòd si Aura apud Pharaonem serva vocabatur, aut oportebat in ea regione fabulam hanc fuisse inuentam, aut ostendere illam in Thessaliâ venisse, aut de his melius fuisset tacere, quàm dicere illa quæ nesciuntur. Natus est Pirithous à Dia & Ixione, qui propter familiaritatem Centauros conuocauit ad nuptias, ac cum sacrificauisset Diis ceteris, oblitus Martis, Deum illum habuit iratum & infensum: inde effectum est ut Dei ira & vino impulsus sint, ut manus lasciue in mulieres Lapitharum iniicerent, unde celeberrima illa pugna & clades exorta est. Quòd Ixion insidias focero struxerit, id historicè dictum est, & prenitentia deinde captus dicitur furore mentis fuisse correptus. Id homicidium cum primum commissum fuisset inter coniunctos, nemo eius consuetudinem aut amicitiam expetebat: quare de patria profugere coactus est: & à rege quodam (nam Ioues Reges omnes ob recentem Iouis memoriam dicebantur) per benignè acceptus expiatus fuit, & à secretis creatus: quare hæc narrata sunt, ut de Ioue. Haftenus mihi conuenit cum Zeze, quia hæc ad historicam narrationem spectare censeo. Huius regis vxoris pudicitiam clam tentasse dicitur Ixion, quod illa grauius ferens rem interim dissimulans aperit marito. Is non facile credens vxori, rem oculis tenere voluit cum mulierculam quæ Nephelè vocabatur instruxit pro vxore, ac vxori mandauit, ut iuberet eum in certum locum statuta hora noctis conuenire, quòd eum præstolaretur. Is igitur, ut statutum fuerat, veniens, pro vxore regis cum serua rem habuit, ex qua

qua natus est Imbrus is qui primus Centaurus fuit vocatus. Dicuntur nati fuisse praeterea ex ipso Ixione & nube Odites, & Orneus & Phlegraeus & Pholus & Riphæus, à quo dicti sunt montes. Postea verò dicti sunt Centauri non solum illi qui ab Ixione originem duxerunt, sed plerique in Thessalia ad Pelium montem habitantes, quòd in taurorum morem in hostes impetum facerent, essentque propè in re militari furibundi. Hippimi equos celeres atque defultorios, ut aiunt, conscendere, & pugnare ex equo inuenerunt, cum fræna etiam ab ipsis Lapithis, & ephippia, & omnis equestris supellex fuisset inuenta. Inde fabulosè dictum est Ixionem à Ioue expiatum in coelum fuisse acceptum, & Iunonis tentasse pudicitiam, & ob eam causam ad inferos detrusum. Nam ob cognitam temeritatem fuit Ixion à secretis remotus, ex aulica familia deiectus, & miserimus omnium factus, cum perpetua tamen ambitione gloriaque vexaretur. Cum verò ex illa nascatur invidia necessitudo, ideo dictus fuit ad inferos detrusus, rotæque perpetuo motu circumuolutæ inter serpentes alligatus: quæ narratio non parum in inuidos & ambitiosos homines conuenit, ut ait graecissimus autor Plutarchus in Agide & Cleomene hoc παροιμία ἀπό τῆς ἐδὲ φάουλως συγκείσθαι πρὸς τὴν φιλοδοξίαν ὑπὸ τοῖσι τὸν ἐπὶ τῷ Ἰξίωνι μῦθον, ὥς δὴ λαβόντι πλὴν τοῦ ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ τῇ κοινῇ ὥστε γενόμενον. καὶ γὰρ ἔτι τῆς ἀρετῆς ὡς αὐτὸς εἰδὼς τινὶ τῇ δόξῃ συμφόντῃ, ἐδὲν ἡλικρινῆς ἐστὶ ὁμολογέμενον, ἀλλὰ νόθα καὶ μυκτὰ πολλὰ πρὸς αὐτὸν, ἀλλοτὶς ἑκάστους φερόμενοι, ζήλοισι καὶ πείθῃσι παρακαλεῖντες. Non absurde sane, neq; imperite in ambitiosos Ixionis fabulam conuenire nonnulli arbitrati sunt: quòd si Nubem pro Iunone compresserat, atque ita natum esse Centaurorum genus. Nam qui gloria tanquam imagine quadam virtutis alligantur, illi nihil sincerum, nihilq; laudabile, sed multa illegitima & absurda agant necesse est, multisque agitationibus ferantur, cupiditatibus, & omnibus animorum afflictibus obsequetes. Illi enim qui pro virtute gloriam ex quibusvis rebus confectantur, aut qui pro vera sapientia fallam amplectuntur, multa indecora faciant oportet: quare nostro similes Centauri ex nube nascuntur. Et quoniam nullus eorū status est diuturnus, qui per illegitimas artes ad honoris apicem gloriæq; contenderint, idcirco remotus à secretis, & ad

infernus detrusus fuit Ixion, ubi perpetua poena, præteritorum recordatione scilicet, discruciat. Ego sanè non parum præclare hoc etiam fictum à poetis fuisse neque inutiliter ad institutionem vitæ censuerim, quòd tanto grauius scilicet iure optimo supplicium esset Ixionis, quàm cæterorum omnium qui apud inferos torquentur; quanto maiora hic beneficia à Deo acceperat: quoniam id præclare scriptum est, quòd cui plus remittitur, is plus debet. Hoc est, fabulam hanc ideo fuisse fictam, ut per hanc significarent antiqui maximè omnium vitiorum inuisam esse Dìs immortalibus acceptorum beneficiorum obliuionem: atque id etiam multo magis, cum quis nò modò obliuiscitur, sed etiam iniurias infert pro beneficiis: quod scelus vindicem esse Deum denique experitur. Hoc tamen vitium cæterorum omnium ferè maximè patet, quod non semel experti sunt principes plerique, qui sibi ab illis parari infidias senserunt, quos ante omnes charos habebant, & ad maximas opes, supremosque honores prouexerant: sed & nuper propè singulare ætatis nostræ ornamentum ac omnium bonorum perfugium Franciscus Medices, serenissimus Magnus Dux Hetrurizæ secundus: quem & ipsum, & Carolum serenissimum Archiducem Austriæ, ex omnibus principibus nostræ tempestatis solos, meo quidem iudicio, ob humanitatem, prudentiam, moderationem animi, magnificentiam, gloriam in omni genere virtutis, verè regios & imperare dignos ausim dicere. Ac de Ixione satis, nunc de Sisypho dicatur.

De Sisypho. CAP. XVII.

SISYPHVS cuius filius fuerit, non patet; quem tamen non nulli Æoli fuisse arbitrati sunt, cum illum Ouidius, & Horatius, & Homerus lib. 3. Iliadis ita Æolidem appellauerit: *Σίσυφος Αἰολίδης ὃ δ' ἄρα Γλαυκῶντίμαθ' ἦδεν.*
Sisyphus Æolides, cuius de femine Glauconi Editur.

Nam Apollonij enarrator ἐκ ἀπ' Αἰόλου, ἢ ἀπὸ τῶν Αἰόλων, non ab Æolo scilicet, sed ab iis qui genus ducunt ab Æolo, Sisyphum Æolidem vocatum fuisse existimauit. Fuerunt qui putarint Meropen vnā ex Pleiadibus illi nupsisse, de qua ita inquit Ouidius in 1. Fastor.

Septima